

LAPSIPERHEIDEN ETUJÄRJESTÖ RY

Barnfamiljernas Intresseorganisation rf

Kannanotto hyvinvointialueille 21.4.2022:

LAPSI TUO LEIVÄN TULLESSAAN

Terve väestörakenne on Suomen talouden ja hyvinvointivaltion perusta ja välttämätön edellytys. Väestörakenne on terve, kun syntyy vähintään 2,1 lasta / nainen. Syntyvyys Suomessa romahti alle uusiutumisrajan vuonna 1969. Kokonaishedelmällisyysluku on enää 1,46 lasta / nainen. Lapsia syntyi vuonna 2021 49 583, kun terveen väestörakenteen ylläpito edellyttää 71 000 lasta.

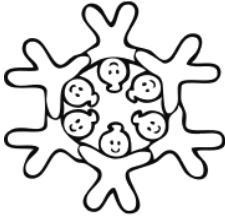
Lasten hupeneminen tuottaa itseään voimistavan pahan kierteen. Lakkautuslistalle joutuvat päiväkodit ja koulut. Lapsiperheiden vähetessä kuntien talous ja elinvoima hiipuvat. Leikkaukset ja toimintojen karsiminen eivät kuitenkaan korjaa ongelmien perussyytä: alhaista syntyvyyttä.

Alhainen syntyvyys on paitsi yleisen edun, myös suomalaisten tahdon vastainen asia. Suomalaiset haluaisivat saada keskimäärin 2,44 lasta. Syntyvyyteen vaikuttaa moni tekijä, joista suuri osa on kuntien ja hyvinvointialueiden toimivallassa. Kun esimerkiksi ensimmäisen lapsen voisi saada nuorempana, voisi sekä ensimmäisen että väestön uusiutumisen kannalta tärkeiden kahta lasta suurempien lapsilukutoiveiden toteuttaminen helpottua.

Hyvinvointialueiden rakenteelliseen ahdinkoon ja hyvinvointivaltion säilyttämiseen on yksinkertainen ratkaisu: Suomalaiset arvostavat eniten hyvää elämää lasten kanssa. Lapset tuovat onnen, toivon ja kestäväen tulevaisuuden. Kansalaisten oman lapsitoiveen toteuttaminen ratkaisee kestävyysvajeen muutamassa vuosikymmenessä. Kestävä talous ja elinvoimainen yhteisö on mahdollinen perheiden vuoksi. Hyvä elämä on sallittava ja rakennettava – jokaisella hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueiden on valittava toimintansa painopisteeksi lapsi- ja perhelähtöinen näkökulma. Lapsiperheet on ymmärrettävä tuottavien hyvinvointi-investointien kohteeksi. Kyse ei ole pelkästään aineellisista investoinneista vaan perhemyönteisestä tavasta ajatella, suunnitella ja toteuttaa lapsi- ja perheystävällistä työtä.

- Synnytysosastojen palveluiden tulee olla riittävän lähellä. Synnytysosastojen harventaminen on aiheuttanut vakavia ongelmia, kuten huomattavasti aikaisempaa enemmän suunnittelemattomia synnytyksiä sairaalan ulkopuolella. Näissä

LAPSIPERHEIDEN ETUJÄRJESTÖ RY

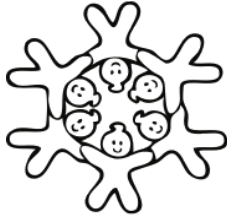
Barnfamiljernas Intresseorganisation rf

synnytyksissä niin vauvan kuin äidin turvallisuus on uhattuna ja synnytyskokemus voi olla traumatisoiva.

- Neuvolat ovat äitien, isien ja lasten hyvinvoinnin peruskivi. Niiden toimintaa on edelleen kehitettävä vastaamaan perheiden yksilöllisiin tuen tarpeisiin ja tarvittaessa ohjaamaan oikean avun piiriin.
- Raskaudesta epävarmojen ja aborttien uhkaamien äitien ja isien palvelut ovat tutkimustulosten mukaan puutteelliset. Aborttiin päätyneistä naisista ja miehistä runsas neljännes jäi riittämättömän keskustelun varaan. Lähes kolmas osa aborttiin päätyneistä naisista ilmoittaa, että olisi tarvinnut enemmän tukea päätöksentekoon terveydenhuollon henkilöstöltä.
- Kotipalvelu matalan kynnyksen palveluna on ensiarvoisen tärkeää lapsiperheiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisemiseksi. Oikea-aikaisella ja perheen tarpeita vastaavalla kotipalvelulla voidaan kustannustehokkaasti ennaltaehkäistä perheiden ongelmien kärjistymistä.
- Hyvinvointialueiden tulee varata riittävästi rahaa lapsiperheiden kotipalvelun järjestämiseen. Saamis- ja myöntämisedellytyksiä tulee helpottaa etenkin yhden vanhemman perheille ja lapsiluvun kasvaessa kolmeen ja yli. Koska esimerkiksi synnytykset tai tapaturmat eivät katso kelloa tai osu vain työpäiville, tulee varautua avun saatavuuteen 24/7.
- Kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävät maksut tulee yhdistää saman maksukaton alle. Kotipalvelun hinta ei saa muodostua esteeksi palvelun saamiselle. Viivästyneiden maksujen perintää ei saa ulkoistaa perintäyrityksille.

Julkisen päätöksenteon ongelma on puutteellinen tase. Toisin sanoen varallisuudeksi ymmärretään ja arvioidaan pääsääntöisesti vain materiaaliset asiat. Inhimillinen pääoma, luontopääoma, kulttuuri-, prosessi- ja innovaatiopääoma jäävät arvioinnin ulkopuolelle. Näin käytössä on vaillinainen tase, josta puuttuvat jopa keskeiset varallisuuden elementit. Kun inhimillistä pääomaa, kuten terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista integraatiota, tiedon ja sivistyksen tuotantoa ja niitä tukevia järjestelmien toimintaa ja arvoa ei tunneta, muodostuu päätöksentekoon virheitä ja vääriä painotuksia.

Hyvinvointialueilla tulee järjestää nk. aineettoman varallisuuden arviointi. Tärkeänä

LAPSIPERHEIDEN ETUJÄRJESTÖ RY

Barnfamiljernas Intresseorganisation rf

aineettoman varallisuuden arvioinnin kohteena on ymmärrettävä perhe eli perheen tuottama jatkuvuus, elinvoima, hyvinvointi ja elinkaaren mittainen taloudellinen tuotos. Teknisten hyötyjen lisäksi perhe vanhempineen ja lapsineen on arvioitava elämän ja olemisen muotona, jollaisessa suomalaiset – tutkimusten mukaan – haluavat elää ja josta he löytävät onnensa – hyvinvointinsa.

Lisätietoja:

Roberta Fabritius
Puheenjohtaja
Lapsiperheiden Etujärjestö ry
rfabritius@gmail.com

Lapsiperheiden Etujärjestö ry (Lape) on voittoa tavoittelematon, puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton valtakunnallinen yhdistys, joka pyrkii edistämään lapsiperheiden henkistä ja taloudellista hyvinvointia. Yhdistyksen tavoitteena on saada aikaan lainsäädännössä muutoksia, joilla lisätään lapsiperheiden mahdollisuuksia löytää kunkin perheen yksilölliseen elämäntilanteeseen sopivia ratkaisuja sekä katkaista lapsiperheiden taloudellisen aseman heikkeneminen muuhun väestöön nähden. www.lape.fi